

> Noen fisker får du aldri på kroken

Klipfisk er saltet og tørket fisk, lunge, brosne eller set. For i tiden ble fisken tørket på klippene, men i dag er prosessen flyttet innendørs i anlegg med varmluft. Tilsatt er det en omhyggelig prosess som bevarer både smak og næringsverdi i fisken.

> utallige variasjonsmuligheter

Vansjon er den beste beskrivelsen av Bacalao. Det finnes flere Bacaloaretter, men det er dager i et år i Portugal er Bacalao nasjonalretten. De kaller den sin «trofaste venn», og det sies at en dame må kunne tilberede Bacalao på 365 måter for å bli godt gift. Kanskje noe å tenke på for norske ungkarer?

> alltid beredt

Innkjøp

Beregn 100–150 g tørr klipfisk pr. person, 1 kg tørr klipfisk gir ca. 1 kg ferdig utvannet og rentet klipfisk (kan variere noe med torheitsgraden på fisken).

Klipfisk får du kjøpt her eller delt.

Du kan også få gryteklares, ferdig utvannede, skin- og beinflate sykler.

Oppbevaring
Oppbevar klipfisk tørt og kjølig ved 2–5 grader, så holder den seg i mange måneder.

2

Utviklene viser hvor lang tid det tar å lage hele retten.

Bacalau á Portuguesa > Portugal

> dette trenger du til 4 personer
800 g utvannet og rentet klipfisk
3 store poteter
2 løk i skiver
6 ss smør
1 presset hvitløkssedd
2 ss strokavring
sort pepper
hvitvincedlik
olivenolje
4 hardkokte egg, båter
10 grønne oliven
1 dl finhakket persille

> slik gjør du
Sett stekeovnen på 180 °C. Kok opp vann og legg i fiskestykkenne. La trekke ca. 15 minutter. Hell av vannet og fisk fisken i store biter. Kok potetene med skallet på. Avkjøl i kaldt vann og ta av skillet. Del poteten i tykke skiver dersom de er to store. Surr løken i smør til den er myk, og tilsett hvitløken. Smør en ildfast form og legg i halvparten av potete, fisken og løken. Dryss over pepper og leggi resten av potetene, løken og fisken. Dryss pepper, litt hvitvincedlik og strokavring på toppen. Stek i ovn ca. 15 minutter. Pyt med egg, oliven og persille. Server med hvitvincedlik, olivenolje og pepper på bordet.

> dette trenger du til 4 personer
500 g rentet og utvannet klipfisk
2 hvitløksted i tyne skiver
5 ss olivenolje
750 g melne poteter
i ca. 1,5 cm skiver
1 laurbærblad
salt
nykvernede peper
7 dl vann
1 ts paprikapulver

> slik gjør du
Oppbevar klipfisk tørt og kjølig ved 2–5 grader, så holder den seg i mange måneder.

3

Utviklene viser hvor lang tid det tar å lage hele retten.

> Bacalao er lett

Trodde du Bacalao var det samme som klipfisk i tomatsaus? Det har ikke vært alene om – i Norge. Sammenhet er at det finnes minst én ny Bacaloaret for hver dag i Portugal sies det at en dame må kunne tilberede Bacalao på 365 ulike måter for å bli godt gift. Noe å tenke på her oppi i nord?

I sydige strok kaller de Bacalao for «den trofaste venn». En venn det er god grunn til å bli bedre kjent med Bacaloerretter i andre land foretrekker den norske klipfisken når det skal myte det beste. Den beste sjømaten vokser opp i norske farvann. I det kalde vannet, rikt på næring, vokser fisken langsomt og unviker et fast og smaksrikt fiskekjøtt.

Du finner mange varianter i dette heftet. Alt fra de milde og runde, til de mer sterke og utfordrende typene. Bla opp og ta for deg. Bacaloerretter i andre land foretrekker den norske klipfisken når det skal myte det beste. Den beste sjømaten vokser opp i norske farvann. I det kalde vannet, rikt på næring, vokser fisken langsomt og unviker et fast og smaksrikt fiskekjøtt.

Bacalao à la Baskerland > Spania

> dette trenger du til 4 personer
600 g rentet og utvannet klipfisk
2 hvitløksted i tyne skiver
5 ss olivenolje
750 g puré i ringe
500 g melne poteter
i ca. 1,5 cm skiver
1 laurbærblad
salt
nykvernede peper
7 dl vann
1 ts paprikapulver

> slik gjør du
Surr hvitløken i olje til den er lys brun. Ta den opp og legg til side. Surr puréen i oljen til den er myk. Tilsett potetskvete, salt, peper og laurbærbladet. Hell på vannet og kok opp.

La det hette smakoake på svak varme 30 minutter. Findelet den stekte hvitløken og bland den med paprikapulveret. Ror blandingen i gryten. Skjær fisken i 2–3 cm store biter og tegg disse i gryten. La rette ca. 5 minutter til fisken er ferdig.

Server med sprostekti hvitt brød.

Bacalau à Lagareira > Portugal

> dette trenger du til 4 personer
800 g utvannet og rentet klipfisk
3 slk. paprika i ringe, 1 av hver farge
3 ss hakket risik oregano
700 g poteter i tyne skiver
6–10 finhakete hvitløksted
1 laurbærblad

> slik gjør du
Sett stekeovnen på 180 °C. Legg fisken i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

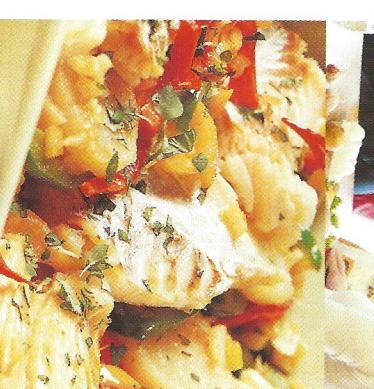
> slik gjør du
Sett stekeovnen på 180 °C. Legg fisken i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

Bacalau à Lagareira > Portugal

> dette trenger du til 4 personer
800 g utvannet og rentet klipfisk
3 slk. paprika i ringe, 1 av hver farge
3 ss hakket risik oregano
700 g poteter i tyne skiver
6–10 finhakete hvitløksted
1 laurbærblad

> slik gjør du
Klipfisk er velsmakende, sunn og holdbar. Det benyttes i et hundretalls retter, og tilberedningsmåten varierer fra kolt, fritert, stekt, imbakt og oppmalt til grillret og ovnsbakt.

> mange muligheter

Klipfisk er velsmakende, sunn og holdbar. Det benyttes i et hundretalls retter, og tilberedningsmåten varierer fra kolt, fritert, stekt, imbakt og oppmalt til grillret og ovnsbakt.

35 min

Sett stekeovnen på 180 °C.

Legg fisken i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

35 min

Sett stekeovnen på 180 °C.

Legg fisken i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne og fordel de andle ingrediensene omkring og over fisken.

Dripp olivenoljen over fisk og grønnsaker. Stek retten i stekeovn ved 180 °C i ca. 20 minutter.

> slik gjør du

Skjær fisken i serveringsstykker.

Legg fisket i en smurt langpanne

